

tió en el DCEC, i a la qual es pot veure encara alguna addició en el DECH; vegeu allà. Sens dubte és veritat que tampoc no convencen alguns intents que s'han fet per trobar en germànic una explicació a base d'arrels ben conegudes (com la de l'al. *streben* 'esforçar-se' o bé *streifen*, b-al. mj. *strippe* 'gaia, faixa', 'corretja').

En definitiva no queden més que dues pistes raonables: la indicada per Kluge (*Sitzber. Heidelb. Akad.* VII, 1916, xii, 12-3), admetent que es tracti d'un germ. *STREUP no documentat directament en germànic, però germà del ll. STRU(P)US; és veritat que contra aquest es poden fer valer serioses objeccions, que obliguen a deixar la idea com a indemostrada. I el mot germànic real que denomina l'estrep és un altre: a-al. ant. *stë-gareif*, al. *stegreif*, ags. *stigerâp*, angl. *stirrup*, i esc. ¹⁵ ant. *stigeip*, compostos de *stëgôn* 'pujar' i *raip* 'corretja', 'corda', 'llaç'; però per arribar des d'ací a les formes romàniques hi ha dificultats tant o més greus: des d'un fràncic *STIGRËP, p. ex., es podria en rigor arribar fins al fr. ant. *estrief* (passant per *STRU(G)ËP), però des d'ací hi hauria mil dificultats i fins impossibilitat per passar a les altres formes romàniques (en particular *estrieup*, *estribo*, etc.); veg. també els detalls relatius a això en aquell article meu.

DERIV.: *Estrebar* [Eiximenis: «durant la fortuna, ²⁵ negun no vulla ab ella *estrebar* --- vol dir que negun ab les casos e mals qui vénen no vulla fer venjances ne pleis ne grans contrastes ne conteses», DAg., o sigui 'mentre duri la tempestat, les adversitats'; i altres cites d'allí i de l'AlcM]; «forceja més, ovella— / apar ³⁰ que l'àngel cride—, no't caldrà no, *estrebar*; / tes selves que esplomica, tos cingles qui estavella, / qui ton tos camps d'aurific velló, t'ha d'escorxar», Atl. (136); a Mall., a Costitx, em diuen que *estrebar* (pres. *èstrêbo*) és un mot propi d'allí per 'empènyer (una taula, per ³⁵ exemple, fer-la recular' (1964).

Estrebada significa 'estirada', però amb el matís de 'sacsada vigorosa': «d'una *estrebada* arramben ciclòpics edificis, / ossades de balena, conreus y pedregams; / on jeia una montanya ja hi baden precipicis, / ses crestes, d'una a una, llevant-li, y sos rocams», Atl. (238); «dit això, donà una gran *estrebada* a la campaneta, que 's sentí dringar nerviosa y trista, allà, en les fosquedats d'un llarc corredor», «començà a estirar ab grans *estrevades* lo cordó de la campaneta, alarmant ⁴⁵ tota la casa, y més qu'a ningú, a la Sra. Rita», «mentres son vehí 's caragolava fins a plegar-se en dos, per a minvar los dolors del seu ventre o soportar millor les *estrebades* de la tos, que li esberlava 'l pit», Noller (*Vilaniu*, 184; *Notes d. c.*, 20; id., 110); «bracejava i pernejava --- una vegada va trobar, sense voler, un esglau dels que s'havien fet a la paret i, amb això i una forta *estrebada* de l'Enriqueta, aquesta li va poder haver un braç i el va entrar a coll, com una criatura», Coromines (*Prometeu* x, i, p. 185; O. C., 288b). Acc. ⁵⁵ men. secundària, 'estona, estricada': «ja feia una *estrebada* que callava, quan sa família i els socors arribaren a Son Carabassa», Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 79); en alguns punts el mot ha caigut en l'òrbita de *travar*, d'on la pron. *èstrévada* que sembla li donava ⁶⁰

AMAlcover (*Rond.* I, 53, cf. supra, Noller). *Estrebador*. *Estrebament*. *Estrebers* 'peça de cànem de les estreberes o avarques [1707, i en el centre del Princ., AlcM], també a l'Alt Aragó, cosa semblant: una *stri-béra* és «una peça de les *calcillas*, espècie de mitjons, que les diferencia de *las pedalas*», Bielsa, i cf. supra *estrep* 'calçat' (1965). *Estrepar*. *Estreper*. ('qui fa estreps', 'qui ajuda a pujar a cavall', DTo. 1647).

¹ *Estrebeira* i *estrebeirar* ('ferir amb l'estrep') en una *Cantiga d'Escarnho* de c. 1260, del portuguès López de Baião. *Estrebo* assonantat en é en les cobles gallegues del P. Sarmiento, S. XVIII.

+*Estrepar*, V. *estirp*

ESTRÈPIT, pres del ll. *strëpítus*, -ūs, derivat de *strepère* 'fer remor, ressonar'. □ 1.ª doc.: 1424, manca encara en DTo. i Lacav.; Belv. 1803, «dita banca se feya en la sala del corteig del dematins, més lluny de la gran bulla del saló y del *estrèpit* de la música», B. de Maldà (*Exc.*, p. 170).

He sentit una forma +*estrompit* a la Vall d'Assua («va fer un bon *estrompit*», Altron, 1963), i encara que no vaig aconseguir que m'ho aclarissin; semblava clar que ho deien en el sentit d'«esclat» o 'esclafit': sembla alteració d'*estrèpit* sota la influència de *estampit*, *tro*, *esclafit*, *retrunyit*, -ida, cf. *estrepig* (AlcM) i veg. cast. dial. *estrumpido*, DCEC II, 454b49.

DERIV.: *Estrepitós* [Lab. 1839].

ESTREPTOCOC, cpt. savi del gr. *στρεπτός* 'trentat, arrodonit', adjectiu verbal de *στρέπω* 'dono voltes', 'torço', i *κόκκος* 'gra'. □ 1.ª doc.: S. xx (manca encara DOrt., 1917), *estrepocòccia*. *Estreptopèta*.

Estrer, per *extraure* (TREURE).

Estreroncell, err. tip. per *estremocell* (veg. TIMÓ).

Estres adv. V. *extra*.

Estret, *estreta*, *estretejar*, *estretenc*, *estretesa*, *estretir*, *estretor*, *estretura*, V. *estrènyer* *Estrevenir-se*, de *esdevenir-se* × *entrevenir* (< *intervenir*)

ESTRI, 'atuell, eina', o bé ESTRE, manllevat dels parlars occitans, on es tracta d'un ús del verb *estre* 'ser, ésser', substantivat, i usat per referir-se a coses i persones que o no reeixim a anomenar per llur nom, o no ens convé o ve a tomb de fer-ho: p. ex., es deia *porta l'...estre* 'porta la cosa, el daixonses' (que ara no dic, que ara no en trobo el nom), i d'ací es va passar a usar *estres* amb el valor de 'trastos, objectes que no detallem pel nom'. □ 1.ª doc.: 1903, Ruyra; en l'lenqua d'oc ja era usual almenys en el S. xvi, i amb el paper d'infinitiu del verb 'ésser' és ja del S. xii.

«En un instant vaig tenir preparats els meus *estres*: poques vegades he pintat amb més gust i delit», «sospitant que dintre les obscures xombes submarines de Sa Forcanera havien d'amagar-s'hi grossos déntols --- havia davallat per la cinglera, arrapant-se a les crètues i tavelles de la penya, després d'haver tirat daltabaix de la timba els seus *estres* antollats amb el gec ---»,